

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning tuginedes Saue Vallavolikogu 28.12.2023 otsusele nr 59 ja Marina Minerals OÜ 30.10.2023 taotlusele nr T-KL/1020546-2, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. anda Marina Minerals OÜ-le (registrikood 11349875) Viruküla maardlas Viruküla liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks keskkonnaluba nr KL-520585 kehtivusajaga 10 aastat;

1.2. seada antavale keskkonnaloale kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse punktis 3.3 „Kõrvaltingimuste seadmine“ toodust;

1.3. avalikustada Marina Minerals OÜ-le keskkonnaloa nr KL-520585 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr KL-520585 lahutamatu osa. Keskkonnaluba nr KL-520585 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875, aadress Jalgpalli tn 21, Kesklinna linnaosa, Tallinn; edaspidi ka *ettevõtte*) esitas 30.10.2023 Keskkonnaametile taotluse Viruküla liivakarjääri keskkonnaloa saamiseks. Esmataotlus on registreeritud KOTKAS-s 21.09.2023 menetluse nr M-125897 juurde, korrigeeritud taotlus 30.10.2023.

Taotletav Viruküla liivakarjäär asub Harju maakonnas Saue vallas riigile kuuluvatel kinnistutel, milleks Kivitammi külas on Kivivalli (katastritunnus 51802:002:0473, registriosa nr 13949402) ja Viruküla külas Kolmnurga (katastritunnus 51802:002:0551, registriosa nr 14127202). Kinnistute riigivara valitseja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja volitatud asutus Maa-amet.

Taotletava ala puhul on tegu endise liivakarjääriga, kus täiendavate uuringute käigus on tuvastatud lõpuni ammendamata maavaravaru. Tegemist on vana ja osaliselt korrastatud karjäärialaga (endine Pulga-Nõmme karjäär), kus kasulik kiht ei ole täielikult ammendatud. Geoloogilise uuringu teostaja: OÜ J. Viru Markšeideribüroo (reg.kood 11644539). Aruande nimetus: „Aruanne Harju maakonnas Viruküla uuringuruumis tehtud geoloogiliste tööde kohta (varu seisuga 17.02.2023)“. EGF number: 9755. Varu arvele võtmise otsuse kuupäev ja number: 29.06.2023 nr 1-17/23/1480.

Taotletav Viruküla liivakarjäär on uus mäeeraldis, mis koosneb kolmest lahustükist. Mäeeraldise kogupindala on 8,27 ha ning teenindusmaa pindala 8,85 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab Viruküla liivamaardla (registrikaart nr 1012) täiteliiva aktiivse tarbevaru plokke 1 ja 4, ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokki 2 ja ehituskruusa aktiivse tarbevaru plokki 3, hõlmates plokke 2 ja 3 osaliselt. Väljajääva osa maht aktiivse tarbevaru plokist 2 on 7,1 tuh m³ ja plokist 3 on 1,4 tuh m³. Mäeeraldisega seotud varu on järgmine:

täiteliiva aktiivne tarbevaru on 77 tuh m³, kaevandatav varu 58,20 tuh m³
ehituskruusa aktiivne tarbevaru on 82,60 tuh m³, kaevandatav varu 79,33 tuh m³
ehitusliiva aktiivne tarbevaru on 177,90 tuh m³, kaevandatav varu 124,36 tuh m³.

Maavara kasutusalaadeks on teede- ja üldehitus. Kaevandamise keskmiseks aastamääraks taotletakse 26 tuh m³. Keskkonnaloa kehtivusajaks taotletakse 10 aastat ja kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks ning tehisveekoguks.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 eurot on tasutud 20.09.2023 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

Keskkonnaloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-ameti 28.09.2023 kiri nr 9-3/23/13832-2 ja 09.11.2023 kiri nr 9-3/23/13832-4).

Taotletava mäeeraldise teenindusmaa idapoolse lahustüki kaguosal kulgevad Telia Eesti AS-le kuuluvad sideehitised maismaal (VID koodid 50561990 ja 91334402) ja nende kaitsevööndid (laiusega 1 m liini teljest), mäeeraldisel kattumist ei ole. Taotluse seletuskirjas on selgitatud, et nimetatud tehnorajatiste kaitsevööndis ei teostata süvendustöid ega ladustata katendit.

Lisaks läbivad taotletava mäeeraldise teenindusmaa idapoolse lahustüki lõunaosa Elektrilevi OÜ-le kuuluvad elektrimaakaabelliinid AHXAMK-W.3x120+35Cu 12kV (VID koodid: 231727042 ja 240360272; kaitsevööndite laius 1 m liini teljest), mäeeraldisel kattumist ei ole. Taotlusele oli lisatud Elektrilevi tingimuslik kooskõlastus. Teenindusmaa läänepoolse lahustüki

lääneosas kulgevad elektrimaakaabelliinid AHXAMK-W.3x240+35Cu 24kV (VID koodid: 240360287 ja 240360223; kaitsevööndite laius 1 m liini teljest), mäeeraldisel kattumist ei ole.

Taotletava mäeeraldisel ja selle teenindusmaa lahustükkide vahelisel alal kulgeb Ääsmäe – Haapsalu – Rohuküla riigitee nr 9, kattumist tee kaitsevööndiga ei ole.

Taotletava mäeeraldisel idapoolsemate lahustükkide vahelist ala, taotletavat teenindusmaad, läbib avalikus kasutuses olev kohalik Loigu tee nr 5180238. Nimetatud tee äärmise sõiduraja välimine serv jääb taotletava mäeeraldisel ja selle teenindusmaa idapoolsema lahustüki kirdeservast vastavalt ~ 3 m ja ~ 1,4 m kaugusele. Saue Vallavolikogu on esitanud loa andmisega nõustumisel teiste hulgas tingimused, mille kohaselt on ettevõtte kohustatud sõlmima maarendilepingu Maa-ametiga Kivivalli kinnistu (katastritunnus 51802:002:0473) kasutamises osas, milles teiste seas peab olema märgitud ühe tingimusena, et rendile võtja tagab aastaringselt Loigu kinnistu elamu teenindamiseks vajaliku transpordi läbipääsu. Samuti on ettevõtte kohustatud tagama tee nr 518020238 heakorra aastaringselt selliselt, et tee oleks sõiduautodele läbitav ja vastab kruusatee seisundi nõuetele.

Taotletava mäeeraldisel ja selle teenindusmaa läänepoolse lahustüki põhjaosa jääb avalikus kasutuses oleva Viruküla tee nr 5180340 sõiduraja välimisest servast ~3 m kaugusele.

Taotletava mäeeraldisel ja selle teenindusmaa idapoolsema lahustüki põhjaosast ~ 41,6 m kaugusele jääb puurkaevu (EELISE kood PRK0004809) veehaarde sanitaarkaitseala (puurkaevu keskmest ~50 m). Seletuskirja kohaselt Viruküla uuringuruumis 2023. a teostatud geoloogilise uuringu käigus puurkaevu olemasolu kirjeldatud asukohas ega selle läheduses ei tuvastatud. Uute, 2024. a uuringute käigus leiti puurkaev Kõue kinnistul Tuuri noorloomalauda varemetest asukoha koordinaatidel X:6550927.4 ja Y: 514437. Puurkaev on väga halvas seisus.

Mäeeraldisel ja selle teenindusmaal ei asu kaitsealuseid üksikobjekte ja ehitisi.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa taotlus on 17.11.2023 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 17.11.2023 kirjaga nr DM-125897-8 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus laekusid menetlusosalistelt küsimused (kirjad registreeritud KOTKAS-s 07.12.2023 numbriga DM-125897-11 ja 13.12.2023 numbriga DM-125897-12) taotluse kohta, millele Keskkonnaamet vastas 22.01.2024 kirjadega nr DM-125897-16 ja DM-125897-17. Esitatud pöördumisi on pikemalt käsitletud käesoleva korralduse punktis 3.4.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnanaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnanaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet xx.06.2024 haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid xx kirjaga nr xx.

Eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid *esitati/ei esitatud*.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Marina Minerals OÜ-lt xx kirjaga nr xx arvamust või vastuväiteid keskkonnanaloa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saamisest, hiljemalt kuupäevaks xx.

Marina Minerals OÜ määratud tähtaja jooksul xxx.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS §

6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (*KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet jättis 06.06.2024 kirjaga nr DM-125897-26 „Viruküla maardla Viruküla liivakarjääri keskkonnamõju taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise“ algatamata KMH Viruküla liivakarjääri keskkonnamõju taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnamõju ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnamõju kõrvaltingimustena (vt p 3.3.).

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnamõju andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 antav keskkonnamõju nr KL-520585 annab Marina Minerals OÜ-le õiguse Viruküla liivakarjääri määraldisel maavara kaevandamiseks.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnamõju andmisel

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnamõju andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnamõju saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnamõju Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnamõju andja kaevandamise keskkonnamõju taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Viruküla liivakarjääri keskkonnamõju taotluse 17.11.2023 kirjaga nr DM-125897-9 kohaliku omavalitsuse üksusele (Saue Vallavalitsus) arvamuse avaldamiseks, arvamuse andmise tähtajaga hiljemalt 18.01.2024.

Saue Vallavolikogu nõustus 28.12.2023 otsusega nr 59 (registreeritud KOTKAS-s 03.01.2024 numbriga DM-125897-13) tingimuslikult keskkonnamõju andmisega. Saue Vallavolikogu esitatud

tingimusi ja nendega arvestamist käsitletakse käesoleva korralduse punktis 3.3.1.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmevõimaldajale jäätmevõimalduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Viruküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjätmeid ei teki.

Kaevandamisjätmeteks võib kvalifitseerida kooritud katendi (kokku 23 tuh m³), kuid taotluse kohaselt korrastatakse karjäär metsamaaks ja veekoguks ning eemaldatud katend kasutatakse kas täies mahus ala korrastamisel või võõrandatakse. Kaevandamise ajal on katendivallid efektiivsed müra- ja tolmutõkked. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Viruküla liivakarjääri mäeeraldisel ehituskruusa ja ehitus- ning täiteliiva kaevandamine. Viruküla liivakarjääri lähipiirkonnas on riigiteede teehoiukava kohaselt suurematest taristuobjektidest planeeritud Riisipere-Vasalemma kattega tee säilitusremont 4,5 km pikkusel lõigul, Viruküla- Padise kattega tee säilitusremont 3,4 km pikkusel lõigul, Viruküla- Padise kruusatee remont 6,2 km pikkusel lõigul, Tallinn- Pärnu- Ikla kattega tee taastusremont 16,1 km pikkusel lõigul ja Munalaskme-Laitse kattega tee säilitusremont 8,4 km pikkusel lõigul, millega kaasneb piirkonna ehitusmaavarade vajaduse kasv. Antud objektid asuvad taotletavast Viruküla liivakarjäärist loode, põhja ja ida suunal ning 15 km raadiuses. Taotletava ala kasutuselevõtt võimaldab oluliselt vähendada tulevaste taristuprojektide materjali transportimisega kaasnevat kulutusi. Taotletav Viruküla liivakarjäär on logistiliselt soodsa asukohaga ehitusmaavara leiukoht, kus on hea juurdepääs riiklikule Ääsmäe-Haapsalu-Rohuküla maanteele ja mööda kõvakattega maanteed hea juurdepääs mistahes piirkonnas ehitatavale või hooldatavale taristuobjektile.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Viruküla liivakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 10 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 10 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Saue Vallavolikogu nõustus keskkonnaloa andmisega tingimuslikult ning taotleja ei ole otsust vaidlustanud. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 06.06.2024 kirjaga nr DM-125897-26 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Marina Minerals OÜ ei ole seisuga xxx karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 3 punkti 1 kohast keeldumise alust.

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

3.3.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Saue Vallavolikogu nõustus 28.12.2023 otsusega nr 59 Viruküla liivakarjääri keskkonnaloa andmisega järgmistel tingimustel:

1. *Keskkonnaamet koostab keskkonnamõju eelhinnangu, kus on teiste seas käsitletud pinna- ja põhjavee võimalikku langust läbi modelleerimise ning selle mõju karjääri ümberkaudsetele kaevudele;*

2. *arendaja on kohustatud seirama vähemalt kord aastas esimesel kolmel aastal alates kaevandustegevuse alustamisest Kivivalli kinnistul (lisaks korra enne kaevandustegevuse alustamist) lähima 200 m sisse jäävate salvkaevude veetaset ja -kvaliteeti (kevad-suvisel perioodil);*
3. *kaevandustegevuse tagajärjel kuivaks jäänud kaevude asemele on kaevandaja kohustatud rajama uue puurkaevu või rekonstrueerima olemasoleva kaevu, et tagada kinnistul olmevee olemasolu ning ettevõtte on kohustatud varustama majapidamist vajaliku kvaliteetse tarbeveega kuni uue kaevu valmimiseni;*
4. *keskkonnaluba ei väljastata pikemaks ajaks kui 10 aastat;*
5. *arendaja on kohustatud sõlmima maarendilepingu Maa-ametiga Kivivalli kinnistu (katastritunnus 51802:002:0473) kasutamises osas, milles teiste seas peab olema märgitud ühe tingimusena, et rendile võtja tagab aastaringselt Loigu kinnistu elamu teenindamiseks vajaliku transpordi läbipääsu. Rendileping tuleb sõlmida hiljemalt kolme kuu jooksul alates keskkonnavalga väljastamisest;*
6. *arendaja on kohustatud tagama tee nr 518020238 heakorra aastaringselt selliselt, et tee oleks sõiduautodele läbitav ja vastab kruusatee seisundi nõuetele nr 2 (majandus- ja kommunikatsiooniministri 14.07.2015 määrus nr 92);*
7. *sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnavalga omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjäärisiseseid teid ja platse. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta;*
8. *sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C, on purustus-sorteerimissõlmede töötamine ilma niisutussüsteemita ning karjääris kaevise transportimisel ja kruusa tootmisel kasutatavate teede kasutamine ilma kastmata keelatud;*
9. *karjääris on kaevetööd lubatud vaid tööpäeviti kella 8.00-17.00ni.*

Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimusi tuleb arvestada kui loa andmise nõusoleku aluseid. Keskkonnaamet edastas Saue Vallavolikogu otsuse 05.01.2024 kirjaga nr DM-125897-14 ettevõttele tutvumiseks ja vastamiseks. Keskkonnavalga taotleja on Saue Vallavolikogu esitatud kõigi tingimustega nõus (ettevõtte 06.01.2024 kiri on registreeritud KOTKAS-s 09.01.2024 numbriga DM-125897-15), mistõttu kantakse asjakohased tingimused antava keskkonnavalga kõrvaltingimusteks. Kõrvaltingimuste sõnastus on määratud käesoleva korralduse punktis 3.3.3.

Saue Vallavolikogu nõustus 30.05.2024 otsusega nr 24 (registreeritud KOTKAS-s 03.06.2024 numbriga DM-125897-25) KMH algatamata jätmisega ega esitanud täiendavaid tingimusi.

3.3.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõtjude eelhinnangu ning otsustanud 06.06.2024 kirjaga nr DM-125897-26 Viruküla liivakarjääri keskkonnavalga taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Viruküla liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna

nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra või tahkete peenosakeste häiring. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada:

1. keskkonnaloa omaja on kohustatud seirama vähemalt kord aastas esimesel kolmel aastal alates kaevandamistegevuse alustamisest Kivivalli kinnistul (lisaks korra enne kaevandamistegevuse alustamist) lähima 200 m sisse jäävate salvkaevude veetaset ja - kvaliteeti (kevad-suvisel perioodil);
2. kaevandamistegevuse tagajärjel kuivaks jäänud kaevude asemele on keskkonnaloa omaja kohustatud rajama uue puurkaevu või rekonstrueerima olemasoleva kaevu, et tagada kinnistul olmevee olemasolu ning ettevõtte on kohustatud varustama majapidamist vajaliku kvaliteetse tarbeveega kuni uue kaevu valmimiseni;
3. keskkonnaloa omaja on kohustatud sõlmima maarendilepingu Maa-ametiga Kivivalli kinnistu (katastritunnus 51802:002:0473) kasutamise osas, milles teiste seas peab olema märgitud ühe tingimusena, et rendile võtja tagab aastaringselt Loigu kinnistu elamu teenindamiseks vajaliku transpordi läbipääsu. Rendileping tuleb sõlmida hiljemalt kolme kuu jooksul alates keskkonnaloa väljastamisest;
4. keskkonnaloa omaja on kohustatud tagama tee nr 518020238 heakorra aastaringselt selliselt, et tee oleks sõiduautodele läbitav ja vastab kruusatee seisundi nõuetele nr 2 (majandus- ja kommunikatsiooniministri 14.07.2015 määrus nr 92);
5. sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omajal kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjäärisiseseid teid ja platse. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta;
6. sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C, on purustus-sorteerimissõlmede töötamine ilma niisutussüsteemita ning karjääris kaevise transportimisel ja kruusa tootmisel kasutatavate teede kasutamine ilma kastmata keelatud;
7. karjääris on kaevetööd lubatud vaid tööpäeviti kella 8.00-17.00ni;
8. kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnaloa omajal kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Müra piirtasemete ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks;
9. purustus-sorteerimissõlm peab asuma elamutest maksimaalsel kaugusel;
10. katendivallid rajada lähimate elamute suunale.

Keskkonnameetmete esitamisel on arvestatud nii kohaliku omavalitsuse üksuse seatud tingimusi kui ka keskkonnahäiringute leevendamise võimalusi.

3.3.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimusi tuleb arvestada kui loa andmise nõusoleku aluseid. Kuivõrd ettevõtte ei ole vaidlustanud Saue Vallavolikogu tingimusi ning eelhinnangu järelalusena esitatud keskkonnameetmed arvestavad neid asjakohases ulatuses

samuti, lisatakse keskkonnaloale kõik keskkonnameetmed, mis on toodud käesoleva korralduse punktis 3.3.2.

Saue Vallavolikogu tingimust nr 1 ei määrata keskkonnaloa kõrvaltingimuseks, kuivõrd KMH eelhinnangu andmise kohustus tuleneb Keskkonnaametile kehtivast KeHJS-st. Tingimuse täitmiseks ja eelhinnangu koostamiseks palus Keskkonnaamet 06.02.2024 kirjaga nr DM-125897-18 Marina Minerals OÜ-l teostada veetasemete muutuste modelleerimine ja anda hinnang selle mõjust ümbruskonna kaevudele. Marina Minerals OÜ edastas modelleerimise tulemused 01.04.2024 (registreeritud KOTKAS-s 01.04.2024 numbriga DM-125897-21). Modelleerimistulemuste alusel täiendas Keskkonnaamet KMH eelhinnangut ning lõppjärelalusena jäeti KMH algamata.

Saue Vallavolikogu tingimust nr 4 ei määrata keskkonnaloa kõrvaltingimuseks, kuivõrd ettevõtte on keskkonnaloa kehtivusajaks taotlenud 10 aastat ning Keskkonnaamet annab loa vastavalt taotluses esitatud andmetele. Seega ei lähe loa andmine vastuollu kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimusega, samuti ei reguleerita keskkonnaloa kehtivusaega kõrvaltingimuse kaudu.

Saue Vallavolikogu tingimustes nr 2, 3, 5 ja 6 asendatakse sõnad „kaevandaja“ ning „arendaja“ sõnaga „keskkonnaloa omaja“, kuivõrd arendaja, kaevandaja ja loa omaja ei pruugi olla üks ja sama isik. Loa kõrvaltingimuste täitmise kohustus on eelkõige loa omajal.

Keskkonnameetmes nr 1 toodud nõuet veekvaliteedi seiramiseks täiendatakse seiratavate näitajatega parema arusaadavuse ja kontrollitavuse eesmärgil. Vastasel korral võivad tekkida vaidlused seire piisavuse osas. Kõrvaltingimus nr 1 sõnastatakse seega järgnevalt: *keskkonnaloa omaja on kohustatud seirama vähemalt kord aastas esimesel kolmel aastal alates kaevandamistegevuse alustamisest Kivivalli kinnistul (lisaks korra enne kaevandamistegevuse alustamist) lähima 200 m sisse jäävate salvkaevude veetaset ja -kvaliteeti (kevad-suvisel perioodil). Seiratavad näitajad on: elektrijuhtivus, pH, lahustunud hapniku sisaldus, keemiline hapnikutarve, nitraadid, ammoonium, kloriidid, sulfaadid.*

Transpordiamet on 23.11.2023 kirjaga nr 7.1-7/23/24011-2 (registreeritud KOTKAS-s 23.11.2023 numbriga DM-125897-10) kokkuvõtvalt esitanud tingimused, et liiklusohutuse tagamiseks on teede projekteerimise normide kohaselt riigitee ja karjäärade juurdepääsuteede ristmikel vaja ette näha riigitee kanaliseerimine (so riigitee laiendamine ja pöördeladade kavandamine) ja mõlemal pool riigiteed olevate karjäärade juurdepääsuteede harud tuleb lahendada korraga, so projekteerida ühtne terviklahendus. Ettevõtte on andnud teada, et nõustub Transpordiameti tingimustega (06.01.2024 kiri on registreeritud KOTKAS-s 09.01.2024 numbriga DM-125897-15). Transpordiameti esitatud tingimuste loale kandmise põhjendatust tuleb kaaluda, kuivõrd taotletaval karjääril ja selle teenindusmaal puudub kattuvus viidatud riigitee kaitsevööndiga. Keskkonnaloaga üldjuhul ei reguleerita tegevusi, mis toimuvad väljaspool mäeeraldist ja selle teenindusmaad. Keskkonnaamet ei ole vastu, kui loa omaja ning Transpordiamet lepivad omavahel kokku asjakohased tingimused tee(de) kasutamiseks. Arvestades, et loa taotleja on Transpordiameti tingimustega nõustunud ja valmis neid täitma, lisab Keskkonnaamet antavale loale kõrvaltingimuse nr 11: *Riigitee nr 9 Ääsmäe-Haapsalu-Rohuküla kasutamise tingimused karjääri puudutavas osas lepivad omavahel kokku*

Taotletava mäeeraldisel teenindusmaa idapoolse lahustüki kaguosal kulgevad Telia Eesti AS-le kuuluvad sideehitised maismaal ja nende kaitsevööndid (laiusega 1 m liini teljest), mäeeraldisel kattumist ei ole. Taotluse seletuskirjas on selgitatud, et nimetatud tehnorajatiste kaitsevööndis ei teostata süvendustöid ega ladustata katendit. Lisaks läbivad taotletava mäeeraldisel teenindusmaa idapoolse lahustüki lõunaosa ja läänepoolse lahustüki lääneosa Elektrilevi OÜ-le kuuluvad elektrimaakaabelliinid (kaitsevööndite laius 1 m liini teljest), mäeeraldisel kattumist ei ole. Taotlusele oli lisatud Elektrilevi tingimuslik kooskõlastus. Raadamisel, katendi koorimisel ja ladustamisel ning maavara väljamisel tuleb arvestada nimetatud kommunikatsioonide ja nende kaitsevöönditega sh arvestada Elektrilevi ja Telia Eesti AS-i poolt võimalike esitatavate tingimustega, mille väljaselgitamine on keskkonnaloa omaja kohustus.

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Viruküla liivakarjääri keskkonnaloa taotluse avalikustamisel laekus kaks pöördumist. Ühes kirjeldati, et pöördumise esitaja krunt on kaevandatavale alale üsnagi lähedal ning leiti, et selline tegevus mõjutab kindlasti negatiivselt põhjavett ja pinnast. Viidati, et varasemas ajaloos on antud alal ja lähiümbruses juba toimunud intensiivne kaevandamistegevus, mis põhjustas ulatuslikku keskkonnakahju. Toodi välja, et kui ca 40 aastat tagasi ehitati/rekonstrueeriti Riisipere viadukti ja selleks kaevandati krundist umbes km kaugusel liiva, siis sellest hetkest saadik on suviti perioode, kus kaevus vett ei ole. Leiti, et plaanitav kaevandamine teeb selle veelgi hullemaks ning sooviti teada, kes garanteerib põhjavee olemasolu ka järgnevatel aastakümnetel. Märgitati, et juba viimane geoloogiline uurimine samal asukohal mõjutas kaevuvett.

Teises pöördumises tunti samuti muret põhjavee seisundi osas ning toodi välja, et viimastel kuumadel ja kuivadel suvedel kippusid ümbruskonna kaevud tühjaks jääma.

Keskkonnaamet edastas pöördumised 05.01.2024 kirjaga nr DM-125897 vastamiseks keskkonnaloa taotlejale. Marina Minerals OÜ vastas 06.01.2024 e-kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 09.01.2024 numbriga DM-125897-15), et piirkonna elanikel pinnase ega põhjavee pärast muretseda pole vaja. Kui sügaval NSVL-u ajal 40 aastat tagasi kusagil korraldatigi mäetöid selliselt, et kellegi kaevuvee varustuskindlus sai rikutud, siis Marina Minerals OÜ selle eest pool sajandit hiljem vastutada ei saa. Küll aga saab Marina Minerals kinnitada, et kavandatava tegevusega ei rikuta täna mitte kellegi veevarustust ja kui see ettevõtte süül mistahes asjaolul peakski kuidagi juhtuma, siis Marina Minerals OÜ taastab veevarustuse.

Keskkonnaamet vastas pöördumiste esitajatele 22.01.2024 kirjadega nr DM-125897-16 ja DM-125897-17 ning andis edasi keskkonnaloa taotleja vastused. Lisaks selgitati, et kaevandamisega kaasnevat võimalikku mõju veerežiimile käsitletakse pikemalt koostatavas keskkonnamõjude eelhindangus ning vajadusel seatakse antavale keskkonnaloale kõrvaltingimused mõjude leevendamiseks või seiramiseks. MaaPS § 93 lõige 1 sätestab, et kaevandamisloa omaja hüvitab kaevandamisega tekitatud kahju sõltumata oma süüst.

KMH eelhinnangu järelduste kohaselt käesoleval juhul puudub vajadus kaevandamise käigus vee ärajuhtimiseks või välja pumpamiseks. Modelleerimise aruandes on kirjeldatud ümbruskonna puur- ja salvkaeve, nende seisundit ja veetaset ning toodud välja, et Viruküla liivakarjääris kaevandamisel puurkaevude veetase ega keemiline koostis ei muutu. Vee keemiline koostis puurkaevudes muutub aastasiseselt ja see sõltub veetarbimisest. Puurkaevud avavad Ülem-Ordoviitsiumi põhjaveekihti, mis kuulub Siluri- Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogumisse.

Arvestades puurkaevude kaugust ja sügavust ning kaevandatava ala veetaseme sügavust maapinnast 4-9 m, ei avalda veealune kaevandamine mõju puurkaevude veetasemetele (kaevud asuvad kaugemal kui 100 m ja need on tunduvalt sügavamad kui karjääri veetase). Aruandes on ka kirjas, et kui vaadata kvaternaarisetete põhjaveetaset algseisundis ning pärast kaevandamist ja ilmastikutingimustest tekkiva veetaseme muutusega, siis mõju salvkaevudele puudub. Salvkaevud, mis praegu jäävad suvel kuivaks või on väheste veega, jäävad seda kaevandamisel ja pärast kaevandamist Viruküla karjääris. Salvkaevude veetaseme muutused on põhjustatud ainult ilmastikutingimustest. Pärast kaevandamise lõppu karjäärialale moodustunud veekogu jääb püsima.

Kvaternaarisetete põhjavee modelleerimiseks kasutatud mõõtmisandmetest on näha, et lääne- ja idapoolse lahustüki väljakujunenud põhjaveetasemed on madalamad kui ümbruskonnas. Modelleerimisel kadus idapoolsel lahustükil vesi, mis tähendab, et selles piirkonnas puudub suhteline veepide, avatud Ordoviitsiumi kivimid on lõhelised. Kvaternaarisetete ja Ülem-Ordoviitsiumi põhjavesi on omavahel seotud, mõlemad on vabapinnalised ja saavad toite sademetest, lahustükkide valgalal.

Keskkonnaloa nr KL-520585 andmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid *laekus/ei laekunud*.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalised kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Tiit Rahe
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo